

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.] dres, at Erhvervslivet er en levende Organisme, og at man ikke maa gøre Forskrifterne saa rigoristiske, at man for at opnaa en i og for sig ønskelig Prisnedsættelse risikerer, om jeg saa maa sige, at slaa Patienten ihjel. Priserne maa holdes saa lave som muligt af Hensyn til Forbrugerne, men ikke lavere, end at Muligheden stadig er til Stede for Opretholdelse af Produktion og Beskæftigelse og dermed fortsat Tilvejebringelse af de nødvendige Varer.

Den 9. April 1940 afløstes Prisberegningensreglerne i Bekendtgørelsen af 19. Oktober 1939 af et midlertidigt Forbud mod Prisforhøjelser m. v., og ved dette Forbud blev der tillagt Priskontrolraadet Myndighed til at afgøre alle forefaldende Spørgsmaal angaaende Prisforhøjelser. Denne Bekendtgørelse kunde dog, det siger jo sig selv, kun være af foreløbig Karakter, og det blev hurtigt fundet paakrævet, som Følge af de særlige Forhold, der opstod for vort Land i Foraaret 1940, at foretage egentlige Ændringer i Prislvgivningen og skabe et nyt Lovgrundlag for Priskontrolraadets i mange Henseender helt ændrede Virksomhed; dette skete ved Loven af 30. Maj 1940. Ved den nævnte Lovgivning gik man bort fra den stive Regel om, at det indtil videre var forbudt uden Samtykke fra Priskontrolraadet at beregne en højere Pris end den, der var lovligt gældende den 8. April 1940, og fastslog i Stedet i Lovens § 8 den almindelige Hovedregel for al Prisberegning inden for det danske Erhvervsliv, at det er forbudt at tage urimelige Priser. Hvornaar en Pris er urimelig, kan naturligvis til en vis Grad bero paa et Skøn, og maatte der opstaa Tvivl, ligger Afgørelsen i Henhold til Loven til syvende og sidst hos de priskontrollerende Myndigheder.

Jeg er ikke utilbøjelig til at mene, at man, saaledes som man har været inde paa det andetsteds, trods den Usikkerhed, der kan siges at ligge i Begrebet „urimelige Priser“, kunde have bygget paa denne Regel alene ogsaa i Dag, hvis man, som Forholdet har været i andre Lande, havde haft Regelen som gældende Lov i en Aarrække, saaledes at der gennem de priskontrollerende Myndigheders Afgørelser og Praksis havde dannet sig faste Retningslinier til Vejledning for de næringsdrivende. Som Forholdet laa, da Loven blev til, kunde den anvendte Regel om urimelige Priser imidlertid ikke staa alene. Det var nødvendigt at give Næringslivet yderligere Retningslinier for Prisberegningen og for, hvad der med Rette skulde kunne forstaaes som en rimelig, hen-

holdsvis urimelig Pris. Man optog derfor yderligere i Loven en Bestemmelse om, at Varepriserne under de herskende Forhold skulde beregnes paa Grundlag af det Beløb, den paagældende Vare stod Sælgeren i, med andre Ord, man gik over paa det saakaldte Kostprisprincip i Modsætning til det i Bekendtgørelsen af 19. Oktober 1939 efter Forhandling med Erhvervene anerkendte Genkøbsprisprincip, der tillader at tage Hensyn til de Omkostninger, som Indkøbet af en ny Vare af samme Art vil medføre for Sælgeren.

Som Forholdene da laa, var denne Ændring nødvendig og naturlig, idet Genkøbsprincippet forudsatte Muligheden af Erstatningskøb i Stedet for de solgte Varer og tilsigtede at tilskynde hertil, for at vore Varelagre kunde være saa velforsynede som muligt, den Dag Tilførslerne svigtede.

Samtidig blev der givet nærmere Bestemmelser for Beregning af Nettoavancen. Ved en Tilføjelse til de nævnte Hovedpriserregler, der blev optaget i § 8 i Loven af 30. Maj 1940, blev der givet Priskontrolraadet den nødvendige Adgang til at gøre Undtagelser fra de almindelige Regler under særlige Omstændigheder, ligesom der blev aabnet Mulighed for at beregne Genkøbspriser, man kunde sige, at der blev givet Adgang til en vis Modifikation af Kostprisprincippet, en Adgang, tror jeg, der fra alle Sider anerkendes som rigtig. Livet er nu engang saa mangfoldigt, at det vilde have været urigtigt at fastlægge stive skematiske Retningslinier, som udelukkede den Smidighed i Afgørelserne, der ikke mindst for et arbejdende Erhvervsliv er nødvendig, ogsaa under ekstraordinære Forhold.

Jeg har her berørt et Punkt, som jeg gerne vil understrege en Smule yderligere. Man er vist i Dag fra alle ansvarlige Sider enig om, at en Priskontrol, og lad mig tilføje, en nøje Priskontrol, med vidtgaende prisregulerende Beføjelser er en Nødvendighed. I en dybt alvorlig Situation som den, vi nu oplever, er disse Indgreb over for Erhvervslivet, selv om man principielt kan beklage dette, en Nødvendighed af Hensyn til hele Befolkningens Tary og til de almene Samfundsinteresser. Men Prisbestemmelserne maa paa den anden Side være af en saadan Art, at Erhvervslivet er i Stand til at arbejde under dem, ellers risikerer man, at Produktionen og Varefordelingen gaar i Staa, og dette vilde baade for Beskæftigelsen og for det forbrugende Publikum være den største Ulykke. En Forudsætning for, at Erhvervslivet og Prisdannelsen under de nuværende ekstraordinære Forhold, hvor de sædvanlige